

**Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus:
Kuntaliiton lausunto
ympäristöministeriön luonnoksesta
kaavoitus- ja rakentamislainsiksi**

10.11.2021 Infotilaisuus kuntakentän edustajille (Teams)

Minna Mättö, Matti Holopainen, Antti Salonen, Päivi Tiihonen, Kuntaliitto

Lakiuudistuksen tilannekuva

- Poliittisia keskusteluita kevät-kesä 2021, jatkunevat lausuntokierroksen jälkeen
- MRL-työryhmän viimeinen kokous 8/2021
- **Lausuntokierros 27.9.-7.12.2021**, lausuntoversio on YM:n
- YM tekee lain jatkovalmistelun virkatyönä
- YM:n arvion mukaan HE ehditsi eduskuntaan syksyllä 2022
- HE-luonnoksen mukaan laki tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024
- **Lainsäädäntökokonaisuus vielä repaleinen**
 - RYTJ-lain valmistelu tapahtuu MRL:stä erillisenä, lakityöryhmä ei ole aloittanut
 - KRL:n liittyvien uusien keskeisten asetusten luonnoksia ei ole käytettävissä

Kuntaliiton MRL/KRL-lausuntovalmistelu

- Useita kriittisiä kannanottoja lakivalmistelusta 9-10/2021
- Kuntaverkostojen ja asiantuntijaverkostojen tilaisuudet ja keskustelut syksy 2021
- Kuntaliiton aineistot verkossa www.kuntaliitto.fi/mrl

C21-kaupunkien kaupunginjohtajat: Kaavoitus- ja rakentamislakia ei tule viedä eteenpäin nykymuodossaan

30.09.2021 10:00

7.10.2021

Maakuntajohtajat kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksesta: Ehjää ei pidä korjata

Muuttuuko MRL - ja mihin suuntaan?



"Eräs valmisteltavan uudistuksen riski piilee siinä, ettei ole kunnolla selvitetty, mitä ongelmia ollaan todella korjaamassa. Tähän usein yhdistyy se, että tavoitteita ei ole mietitty kunnolla, eikä myöskään kartoitettu vaihtoehtoja niiden saavuttamiseksi."

**Kuntakentän on erittäin tärkeää lausua -
erilaisten kuntien näkökulmien
välittäminen ministeriölle ja poliittisille
päättäjille tiedoksi!**

Seuraa Kuntaliiton MRL-viestintää ja hyödynnä tarpeen mukaan
aineistoja www.kuntaliitto.fi/mrl

Kuntaliiton näkemyksiä uudistuksesta ja tausta-aineistoa

- **Kuntaliiton lausunto ja tiedote: Maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta ei tule viedä eteenpäin esitetyltä pohjalta 28.10.2021**
- [Timo Reina: Muuttuuko MRL - ja mihin suuntaan? Blogi 27.9.2021](#)
- [Ympäristöministeriölle MRL-työryhmässä jätetyt Kuntaliiton kirjalliset näkemykset lausuntoluonnoksesta 10.9.2021 \(HUOM: Ei lausunto\)](#)
- [MRL-uudistus polttopisteessä, Timo Reinan ja Matti Holopaisen haastattelu Kuntamarkkinoilla 15.9.2021](#)
- [Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus – Tilannekatsaus ja evästyksiä lausuntokierrokselle, Kuntaliiton asiantuntijoiden alustus MRL-uudistuksesta Kuntamarkkinoilla 16.9.2021](#)
- [Kuntaliiton lausunto luonnoksesta lunastuslain muutokseksi, lausunto 15.9.2021](#)
- [Monimutkaistuuko kaavoitus lakiuudistuksessa? Isosta uudistuksesta ei puhuttu edes kuntavaalien aikaan Kuntalehti 3.8.2021](#)
- [Kuntien kestävä maankäyttö on turvattava tulevaisuudessakin HS vieraskynä 2.6.2021](#)
- [Kumppanuuden monet muodot, ACTA-julkaisu 2021](#)
- [Kumppanuuden monet muodot, esite 2021](#)
- [Kuntaliiton eriävä näkemys rakennusvalvonnan järjestämistä koskevista säännösluonnoksista 12/2020](#)
- [Kuntaliiton eriävä näkemys: ELY-keskuksen tehtäviä koskeva säännösluonnos 12/2020](#)
- [Kuntaliiton keskeiset eriävät näkemykset 27.11.2020 päivättyihin alueidenkäytön pykäläluonnoksiin 12/2020](#)
- [Asemakaavaehdotuksen antaminen maanomistajan laadittavaksi - ehdotetun säännöksen suhde kunnan kaavamonopoliin ja sen käyttöön, muistio 8.10.2020](#)
- [Kommentit rakentamisen vastuita koskevista alustavista pykäläluonnoksista ja niiden perusteluista 18.8.2020](#)
- [Kommentit rakentamisen lupajärjestelmää ja rakennusvalvonnan järjestämistä koskevista alustavista pykäläluonnoksista ja niiden perusteluista 7/2020](#)
- [Kuntakaavasimulaatio, tuotokset 2019-2020](#)
- [Kommentit alueidenkäytön suunnittelun pykäläluonnoksiin, uutisen kera 12/2019](#)
- [Maankäyttö- ja rakennuslaki maaseudulla, raportti 2019](#)
- [HS mielipide: Kaupungistumien ja ilmastonmuutos edellyttävät, että kaavoitus on joustavaa ja pitkäjänteistä 8/2019](#)
- [Kaupunkiseutusuunnittelua koskeva pikakysely 5/2019](#)
- [Kuntaliiton tavoitteet MRL-uudistukseen 3/2019](#)
- [Kooste kuntaklinikoista 12/2018](#)
- [MRL-aiheinen Maaseutu LIVE –jakso 10/2018](#)
- [Kuntaliiton hallitusohjelmataavoitteet 10/2018](#)
- [Katsaus: Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus - tilaisuus moniääniseen yhteiskunnalliseen keskusteluun, YSS 6/2018](#)
- [Blogi: Kuntien keinot yhdyskuntien kehittämiseen turvattava maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksessa 2/2018](#)
- [Timo Reina: Maankäytön suunnittelujärjestelmän uudistus kannattaisi valmistella parlamentaarisesti 1/2018](#)

Uuden lain tulee olla kuntien näkökulmasta nykyistä parempi

Kunnat kantavat päävastuun yhdyskuntien toimivuudesta sekä kuntalaisten elinympäristöstä ja useista palveluista. Kaavoitus, maapolitiikka ja rakentamisen ohjaus muodostavat kokonaisuuden, joka luo pohjan myös kunnan elinvoimalle ja kuntalaisten hyvinvoinnille. Näitä koskeva lainsäädäntö on kuntien kannalta yksi merkittävimmistä. Kunnat tarvitsevat toimivan lainsäädännön.

Kuntanäkökulmasta keskiössä on kuntalaisten itsehallinto

- Kuntien toiminnan keskiössä on kuntalainen
 - Kuntien on pystyttävä jatkossakin huolehtimaan asukkaistaan ja toimijoistaan sekä heidän palveluista ja elin- ja toimintaympäristöstä kestävällä tavalla - myös pitkällä aikajänteellä
 - Kuntien on pystyttävä jatkossakin yhteensovittamaan erilaisia intressejä laajemmassa kokonaisuudessa kunnan jäsenten yhteiseksi hyväksi
- Kuntien oikeus itsenäisiin valintoihin maapolitiikassa, kaavoituksessa ja toteuttamisen ohjelmoinnissa on turvattava.
- Kaavamonopoli on osa kunnallista eli kuntalaisten itsehallintoa. Sen tulee säilyä.

Kokoava arvio kuntavaikutuksista

- Lukuisten lakimuutosten - niin KRL yksin kuin muutkin lakihankkeet - yhteenlaskettu kokonaisvaikutus kuntien toimintaan ja talouteen tulee tunnistaa
- Kuntaliiton analyysin perusteella lakiluonnos sisältäisi kunnille lukuisia uusia vaatimuksia ja huomattavasti vähemmän kevennyksiä tai joustoelementtejä
- Lakiuudistuksen toimeenpano edellyttäisi henkilöresurssien lisäämisen tarpeen ainakin kaavoituksen, maapolitiikan ja kaavojen toteuttamisen tehtäviin kunnissa, tietojärjestelmäinvestointeja sekä konsulttipalveluiden hankkimista
- Eri lakiuudistusten valmistelussa tulee kokonaisuutena noudattaa hallitusohjelman kirjausta kuntien maapolitiikan vahvistamisesta ja kuntien kaavamopolin säilyttämisestä
 - Lakiluonnos yhdessä lunastuslain lausunnolla olleen lakiluonnoksen kanssa murentaa kuntien mahdollisuuksia harjoittaa tarkoituksenmukaista maapolitiikkaa
- Mahdollisten uusien ja laajentuvien tehtävien osalta on noudatettava rahoitusperiaatetta asianmukaisesti

Yleistä lakiluonnoksesta

- Mahdolliset pakottavat korjaustarpeet lainsäädäntöön voitaisiin toteuttaa esitettyä hallittavampina ja rajatumpina kokonaisuuksina
- Nykyisessä laissa ei ole kuntien näkökulmasta sellaisia polttavia lainuudistustarpeita, jotka vaatisivat kiirehtimistä perusteellisen lakivalmistelun kustannuksella
- Kokonaisuudesta näkyy valmistelu ”paloissa”, lakiluonnoksessa vielä yhteensovitettavaa - Alueidenkäytön suunnittelu, maapolitiikka, kaavojen toteuttaminen, rakentaminen
- Asetuksenantovaltuuksiin (avoimuus, tarpeellisuus) kiinnitettävä huomiota
- Huomioitava myös kuntakentän muutostilanne
- Lakiuudistuksen tavoitteet hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen, rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen ovat kannatettavia

Kuntaliiton kanta lakiluonnokseen

- **Kuntaliitto katsoo, että lakiluonnosta uudeksi kaavoitus- ja rakentamislainsäädännöksi ei tule viedä eteenpäin nykymuodossaan eikä tarvittavien muutosten tekeminen ja niiden vaikutusten arvioiminen näyttäisi olevan mahdollista kaavavaihtolain aikataulussa**
- Lakiluonnos veisi kehitystä monin paikoin päinvastaiseen suuntaan kuin, mitä kuntien kannalta on toivottu
- Lakiluonnos kaipaa merkittäviä muutoksia ja selvennyksiä, jotta se olisi kuntien kannalta hyväksyttävissä
- Lain toimeenpanosta ja sen vaatimasta resursoinnista tulisi myös olla esitettyä parempi kokonaiskäsitys
- Lisäksi tulisi arvioida, onko lainsäädäntö kaikissa tapauksissa paras ohjauskeino tavoitteiden saavuttamiseksi sekä mitä vaihtoehtoisia tapoja olisi edistää tavoiteltuja vaikutuksia
- Yleisen kannanoton lisäksi lausuttu kommentit sisältöön

Keskeiset näkemykset: Alueidenkäytön suunnittelu

Alueidenkäytön suunnittelu: Keskeiset näkemykset 1/3

- Uusia/laajenevia vaatimuksia: selvitysvelvoitteet, uudet laadulliset vaatimukset, uudet menettelyt
- Maakuntakaavoituksen kehittäminen yleispiirteisemmäksi ja koskemaan maakunnallista suunnittelua ja yhteensovittamista aidosti edellyttäviä kysymyksiä kannatettavaa. Kuntien yhdyskuntarakenteen kuuluu ratkaistaviksi kuntien omassa kaavoituksessa. Onko kuitenkin maakuntakaavoituksen oikeusvaikutteisuus jäämässä liian kapeaksi joidenkinkin ylikunnallisten suunnittelutarpeiden näkökulmasta kuntakeskusten ja taajamien ulkopuolisilla alueilla?
- Emme pidä hyvänä kaupunkiseutusuunnitelman pakollisuutta, liian jäykkää lakisääteistä menettelyä, lain kautta määriteltyä sisältöä ja sitä, että kaupunkiseutualueesta määrättäisiin VN:n asetuksella

Alueidenkäytön suunnittelu: Keskeiset näkemykset 2/3

- Kunnan jäsenen aloiteoikeudesta säädetään jo kuntalaissa, käsittelymääräaika huono kehityssuunta erityislainsäädännössä
- ELY-keskuksen valitusoikeutta ei tule laajentaa
- Eräiden menettelyllisten muutosten vaikutukset ja tarkoituksenmukaisuus tulee arvioida
- Kaavoitusta koskevat taannehtivan luonteiset siirtymäsäännökset eivät ole hyväksyttäviä

Alueidenkäytön suunnittelu: Keskeiset näkemykset 3/3

- VAT:tien valmisteluun liittyvä menettely, kuntien osallistaminen
- Yleiskaava ja asemakaava säilyvät omina kaavalajeinaan, mikä on hyvä
- Myös joitakin sujuvoittavia/joustavoittavia ehdotuksia
 - Asemakaavasta yleiskaavasta poiketen
 - Yleiskaavan ja asemakaavan yhteiskäsittely
- Pidämme hyvänä, että niin kunnallisen itsehallinnon, julkisen vallan käyttämisen, julkisen hallinnon luotettavuuden kuin käytännön toiminnan järjestämisen ja kuntatalouden kannalta ongelmallinen säännös kaavan laatimisesta maanomistajan toimesta ei sisälly luonnokseen

Keskeiset näkemykset: Maapolitiikka ja kaavojen toteuttaminen

Keskeiset näkemykset: Maapolitiikka ja kaavojen toteuttaminen (1/2)

- Lakiluonnos sisältää **nimenomaisia menettelyvelvoitteita maapolitiikan ohjelman laatimiseen ja tiedottamiseen liittyen.** Maapolitiikan **kirjaukset ja uudet raportointivelvollisuudet johtaisivat tarpeettoman raskaaseen hallintoprosessiin, mikä on ristiriidassa kokonaisuudistuksen keskeisen tavoitteen, prosessien sujuvuuden edistämisen kanssa. Alueiden suunnittelu ja toteuttaminen hidastuisi ja resurssitarpeet lisääntyisivät.**
- Nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain rakennettujen alueiden **kehittämisessä maanomistajien keskinäisten intressien yhteensovittamiseen kannustava kehittämisaluemenettely on poistettu lakiesityksessä kokonaan ilman perusteluja vastoin kuntasektorin kantaa,** jonka mukaan menettelyä olisi tullut kehittää edelleen vastaamaan käytännön tarpeita nykyistä paremmin.
- Kuntaliitto vastustaa maankäytösopimuksia koskevan sopimusvapauden heikentämistä. **Sopimusvapauden kattavuus on epäselvä ministeriön lakiluonnoksessa.**
- **Lakiluonnoksessa ollaan poistamassa katualueiden ilmaisluvutusvelvollisuutta sekä poistamassa maanomistajan kustannusvastuu kaikilta säädetyn kerrosneliömetrirajan alle jääviltä kaavahankkeilta. Ministeriön lakiluonnoksen toteutuessa kaavan toteuttamisen kustannukset pystyttäisiin kattamaan vain erittäin suurta arvonnousua tuottavissa hankkeissa, joissa myös maanomistaja osallistuu kaavan toteuttamisen kustannuksiin.**
- Lakiesityksen perusteella myös **korvaustilanteet tulisivat yleistymään, jolloin tulisi niin ikään huomioitavaksi lunastuslakiin ehdotetun 15 % korvauslisän vaikutus korvauksiin.**

Keskeiset näkemykset: Maapolitiikka ja kaavojen toteuttaminen (2/2)

- Lakiluonnoksessa nykyisessä MRL:ssä kehittämiskorvausmenettelyyn kytkettyä, **maanomistajan kerrosneliömetripohjaista kustannusvastuun vapautusrajaa (MRL 91 c § 4 mom) esitetään laajennettavaksi asuntorakentamisesta kaikentyyppiseen rakentamiseen (KRL 142 § 1 momentti).** Kustannusvastuun syntymisen rajaa esitetään laskettavaksi MRL:n kehittämiskorvausmenettelyn 500 kerrosneliömetristä 250 kerrosneliömetriin.
- **Kuntaliitto vastustaa kaavan toteuttamisen kustannusvastuusta vapauttamista perustuen kerrosneliömetreihin riippumatta kerrosneliömetrien määrästä.**
- Kerrosneliömetrin arvo vaihtelee erittäin paljon rakennusoikeuden tyypistä ja sijainnista sekä suhdanteista riippuen kunnan sisällä sekä kuntien kesken eri puolilla maata. **Kerrosneliömetripohjainen kustannusvastuusta vapauttaminen kohtelee kuntalaisia huomattavan epätasa-arvoisesti. Helsingissä haarukka on 75.000 € – 750.000 € alennus, jonka veronmaksajat myöntävät yksityiselle kiinteistönomistajalle.**
- **Kuntaliiton ehdotus** toteuttamismaksua koskevaksi säännökseksi on seuraava: “Kiinteistönomistajan kaavan toteuttamisen euromääräinen kustannusvastuu, toteuttamismaksu on vähintään 10 % ja enintään 70 % kiinteistönomistajan tarkoitetun alueen arvonnoususta. ylärajasta (% arvonnoususta). Kunta voi päättää alhaisemmastakin kunnassa tai kaavoitettavalla alueella sovellettavasta toteuttamismaksun Toteuttamismaksusta voidaan sopia maankäytösopimuksessa tai kunta voi päättää perittävästä toteuttamismaksusta erikseen. **Kunta voi päättää maanomistajille myönnettävästä euromääräisestä alennuksesta kustannusvastuuseen. Kunta voi päättää euromääräisestä alarajasta, jonka yli menevästä arvonnoususta toteuttamismaksun määrä lasketaan.** Kunnassa käytettävät korvausperusteet on julkaistava kunnan maapoliittisessa ohjelmassa.”

Kaavan toteuttamisen kustannusten vastuunjako

Nykytila:

YM:n esitys:

**KL esitys/
nykyinen
vastuutaso säilyy:**

**Kunta
kustantaa**

**Maanomistaja
kustantaa**

Muu kunnan rahoitus

**Maankäyttömaksu/
(kehittämiskorvaus)**

**Kunnan myöntämä
alennus
korvausvastuuseen**

**Katualueen
ilmaisluvutus/
katualueen korvaus**

Muu kunnan rahoitus

**Toteuttamismaksu/
maankäyttömaksu**

**YM esitys: 250 kem
alaraja
kustannusvastuuseen ja
katualueen
ilmaisluvutus poistuu**

Muu kunnan rahoitus

**Toteuttamismaksu/
maankäyttömaksu**

**Kunnan myöntämä
alennus
korvausvastuuseen**

10% alaraja

Keskeiset näkemykset: Rakentaminen

Rakentaminen: Keskeiset näkemykset 1/2

- Lukuisia muutosesityksiä, joista vain osa selkeästi tarpeellisia tai hyödyllisiä
 - Esim. vähähiilinen rakentaminen, julkipanoista luopuminen
 - Kaikki muutokset eivät edellytä kokonaisuudistusta
- Kahden tason rakennusvalvontojen malli epäselvä ja tarpeettoman monimutkainen, eikä mahdollisia ongelmakysymyksiä ole huomioitu
 - Vaativan tasoisten hankkeiden määrittely ja vaativalle ravalle asetetut pätevyysvaatimukset?
 - Saatavuus, virkavastuu, kustannukset?
 - Mallin tavoitteet saavutettavissa muilla keinoin
- Rakennusvalvontaviranomaisen valvontatehtäviä ja -vastuita ei tulisi merkittävästi laajentaa esimerkiksi sattumanvaraisilla tarkastuksilla
 - Esitetyt selkeytykset viranomaisen vastuuseen tervetulleita, mutta eivät johdonmukaisia ja läpileikkaavia

Rakentaminen: Keskeiset näkemykset 1/2

- Lupajärjestelmän muutokset epäselviä ja kuntia työllistäviä
 - Lupakynnyksen nosto työllistää jälkivalvontaa
 - Huom: kunta ei voikaan rakennusjärjestyksellä madaltaa lupakynnystä esim. alle 30 saunarakennusten osalta
- Pidämme tarpeettomana ja tehottomana estettyä julkisiin rakennuksiin painottuvaa katsastusmenettelyä
- Laajat asetuksenantovaltuudet sekä puutteelliset siirtymäajat esimerkiksi rakennusvalvonnan järjestämisen ja tietomallipohjaisen luvituksen kannalta ongelmallisia

Keskeiset näkemykset: Digikysymykset (ml. RYTJ)

Kuntien itsehallinto

Perustuu perustuslakiin ja kuntalakiin

- Kuntien itsenäiset tehtävät ja päätäntävalta
- Sopimusvapaus
- Vapaus päättää hallinnon järjestämisestä
- Vapaus päättää, miten kunnan palvelut tarjotaan
- Kunta päättää itse, millä ohjelmilla palvelujaan tuottaa ja tietojaan hallinnoi
- Talous ja budjetti: Kunnat rahoittavat palveluitaan verorahoin sekä keräämällä palvelukohtaisia maksuja



Kuntien digitalisaation lähtökohtana kunnan palvelut



KRL / Digikehityksen periaatteet

- RYTJ:n valmisteluun liittyy useita lainsäädännöllisiä ja toiminnallisia kysymyksiä, joista ei ole vielä yhtenäistä näkemystä. Kuntaliiton näkemyksen mukaan KRL:n säädösratkaisuja **ei tulisi siten sitoa vielä epävarman RYTJ:iin ja sen käyttöönnottoon.** Lainsäädäntökokonaisuuteen kiinteästi kytkeytyvää RYTJ-lain valmistelua ei vielä ole aloitettu.
- Kuntaliitto kannattaa digitalisaation kehittämistä edelleen, yhteentoimivuutta ja digitaalista alustaa, mutta **ei tämän hetkisessä valmistelussa esitettyä keskitettyä järjestelmää.**
- Rakennetun ympäristön digitalisaatiossa tavoitteena tulee olla toimiva yhteiskunta, jossa yhteentoimiva **tieto virtaa oikeansuuntaisin tietovirroin alkuperäisestä syntylähteestään.**
- Yhteentoimivuuden lisäksi tulisikin kehittää **toimijat ja roolit huomioivaa tiedonhallintaa ja sujuvia tietovirtoja.**

Kannatettavaa

- **Yhteentoimivuus** on erittäin kannatettavaa ja ratkaisee itsessään jo paljon. Huomioitavaa, että **yhteentoimivuus tulee toteuttaa nimenomaan kunnissa**, joille kaavoitus-, rakennusluvut ja infran kehitys- ja ylläpitotehtävät kuuluvat ja joiden tehtävissä ko. tiedot syntyvät. Vaikutukset arvioita huolellisesti ja huolehdittava **kunnille tarvittava rahoitus yhteentoimivuuden toteutukseen**.
- **Standardirajapinnat**. Kun tieto on yhteentoimivaa voidaan sitä julkaista suoraan eri kunnista yhdenmukaisena.
- Yhteentoimivuus sujuvoittaa rakentamistoimintaa ylikunnallisissa hankkeissa. Kaavoitus ja rakentamistoiminnassa **tieto virtaa kunnan ja yksityisen sektorin välillä**.
- Yhteentoimivuus mahdollistaa sen, että **valtion organisaatiot voivat käyttää yhteentoimivaa tietoa suoraan kuntien rajapinnasta**, eikä tietojen konvertointia ja saman tiedon tallentamista päällekkäiseen rekisteriin tarvita. Valtava työhukka säästyy.
- **IFC-mallien hyödyntäminen** rakennuslupaprosessissa on kannatettavaa.

“Yhteentoimivuus ei tarkoita sitä, että tieto kerätään yhteen paikkaan. Yhteentoimivuuden tulee tarkoittaa sitä, että standardimuotoista tietoa voidaan hyödyntää eri järjestelmillä yli organisaatiorajojen”

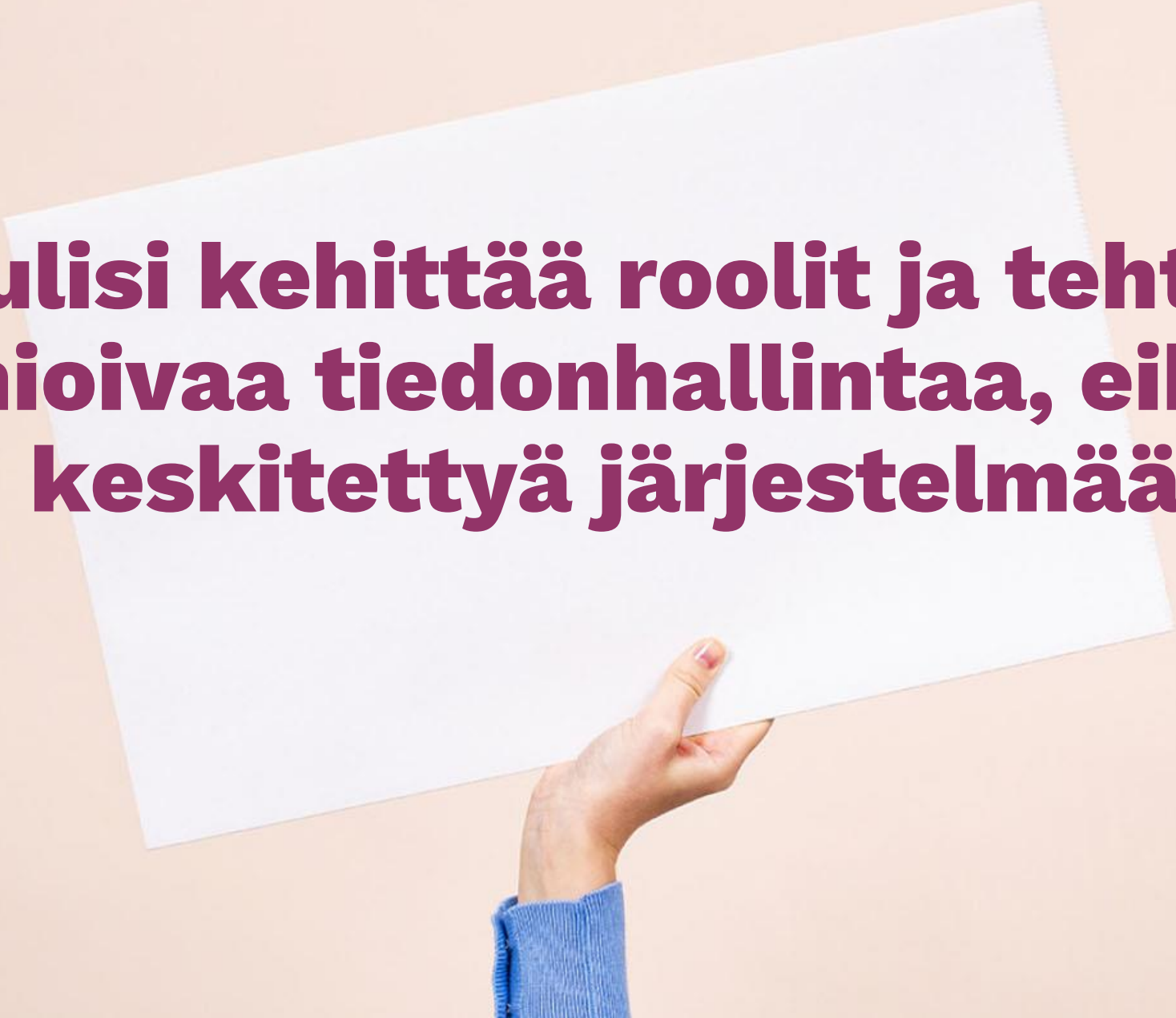
- **Lähtökohdat esitettävä oikein.** Kaavat tehty digitaalisesti 1990-luvulta saakka. Tehdään useissa kunnissa jo tietomallina ja koneluettavana, mutta ei aivan saman tietomallin mukaisena. Uutena siis täsmälleen sama tietomalli kaikille. Rakennusvalvonta on digitalisoitu hyvin pitkälle ja hyvin yhdenmukaisen prosessin mukaisesti ohjelmistosta riippumatta. Uutena IFC-mallien vastaanottaminen ja välittäminen.
- Kaava- ja rakennuslupatiedot syntyvät kuntien lakisääteisissä tehtävissä ja tallennetaan kuntien rekistereihin. Kuntien rekisterit ovat **kaava- ja rakennuslupatietojen primääritallennuspaikka eli master.**
- On esitetty että kuntien tiedot **kopioidaan valtion tietovarantoon, jolloin osa kuntien tuottamista tiedoista löytyisi kahdesta paikasta.**
- RYTJ **ei ratkaise todellisia tiedonhallinnan ongelmia ja päällekkäistä työtä** kunta-valtio-akselilla. (Esimerkiksi käytön aikaisen rakennuksen tietojen hallinta mukaan lukien rakennuksen omistajatietojen hallinta sekä tietovirrat verottajalta ovat todellisia ongelmia).
- Huom: SYKE voi hyödyntää kuntien kaavatietoja tiedonhallintalain mukaisesti lakisääteisissä tehtävissään.

Lakiluonnoksen mukaan Suomen ympäristökeskuksella on oikeus saada rakennetun ympäristön tietojärjestelmään viivytyksettä kunnalta ja maakunnan liitolta pysyvän tunnuksen ja muun tunnistetiedon sekä vaihetiedon kanssa:

- kaavaehdotus
- hyväksytty kaava
- lainvoimainen kaava
- kaavaselostus
- tieto rakennuskiellosta
- tieto rakentamisrajoituksesta
- tieto toimenpiderajoituksesta
- tieto erityisharkinta-alueesta
- tonttijakosuunnitelma
- yleisen alueen suunnitelma
- tieto yleisen alueen luovuttamisesta yhteiseen käyttöön
- rakennusjärjestys
- kaupunkiseutusuunnitelma
- kunnan maapoliittinen ohjelma
- kunnan maapolitiikan yhteenveto sekä
- poikkeamispäätös.

Listattujen tietojen välittäminen automaattisesti keskitettyyn järjestelmään vaatisi **laajamittaisia muutoksia kuntien useisiin järjestelmiin tai vaihtoehtoisesti samojen tietojen kirjaamista useampaan kertaan.**

Vaikutukset arvioitava ja rahoitus järjestettävä rahoitusperiaatteen mukaisesti.

A hand wearing a blue sleeve holds a white rectangular sign against a light orange background. The sign contains a quote in bold purple text.

**“Tulisi kehittää roolit ja tehtävät
huomioivaa tiedonhallintaa, eikä yhtä
keskitettyä järjestelmää”**

Muita huomioita

- Kunta **ei voi korvata omia järjestelmiään** valtion järjestelmällä.
- Kuntien tehtävissä syntyvät tiedot **ovat kuntien tieto-omaisuutta, josta kunnat saavat tuloja**. Esimerkiksi kaava on todella arvokas kunnan tietotuote. On tärkeää, että kunnat **alkuperäisinä tiedontuottajina päättävät**, mitkä tiedot ovat avoimia, mitkä tarjotaan sopimuksella salatusta rajapinnasta maksullisena. Tietoturva, tietosuoja, yksityisyyden suoja ja kansallinen turvallisuus sekä tiedon tuotannon kustannukset huomioitava.
- Kaavat ovat julkisia, kuntalaiset lukevat pdf-tulostetta tai tietopalvelua, ei tietomalleja.
- IFC-mallit ovat yksityisen sektorin tieto-omaisuutta.
- Valtio ei voi lailla säätää kuntien ja yksityisten tieto-omaisuuden siirtymisestä valtion hallintaan. **Pelisäännöt sovittava tiedon julkaisuista ja luovutuksista**.
- Tietopalveluista saatavat tulot ohjattava alkuperäisille tiedon tuottajille.
- **Kilpailu säilytettävä ohjelmistokehityksessä**, ei monopolia yhdelle ohjelmistotoimittajalle.

**“On tärkeää, että päätösvalta kuntien
tuottamiin ja omistamiin tietoihin
säilyy kunnilla”**

Huomioitava valtakunnallisessa tiedonhallinnassa

- Tärkeää tunnistaa julkishallinnon **organisaatioiden roolit, tehtävät ja vastuut**
- Tärkeää tunnistaa **missä tieto syntyy** ja **kuka tietoja ylläpitää**
- Tietoja tulee käyttää aina **alkuperäisestä lähteestä** (tiedonhallintalaki)
- Tärkeää tunnistaa, mitä tietoja kukin toimija tarvitsee toiminnassaan -> julkishallinnon tiedonsiirroissa **automaattiset tiedonsiirrot tarpeen mukaan**
- Yhteentoimivat järjestelmät
- Organisaatioiden yhteentoimivuus (**Ei päällekkäistä työtä**)
- **Järkevät automaattiset tietovirrat** tehtävien mukaisesti

Tietovirrat valtion organisaatioihin

Valtio: 'Kunnat toimittavat tiedot valtiolle vain kerran'

Kuntaliitto: 'Kunnat eivät 'toimita' tietoja valtiolle kertaakaan, vaan kunnat **julkaisevat tietyt, määritellyt tiedot valtion organisaatioiden saataville automaattisesti**'

Valtion tiedonsaantioikeudet tehtävien mukaisesti.

Tietovarannon digitalisointi	>	<	Toiminnan digitalisointi
(valtio)			(kunta)

**Tärkeää on, että tiedot virtaavat
kunnista valtion organisaatioihin
automaattisesti, ei erillistä
'toimittamista'.**

**Tiedon julkaisusta ja jakelusta
sovittava alkuperäisten
tiedontuottajien kanssa.**



KUNTA LIITTO